

ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРИХОВУВАННЯ ДЖЕРЕЛ ЗАРАЖЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЄЮ

Каспаров Е.

У статті розглянуто передбачений діючим законодавством Узбекистану процесуальний порядок застосування адміністративної відповідальності за приховування джерел зараження ВІЛ-інфекцією.

Ключові слова: Кодекс Республіки Узбекистан про адміністративну відповідальність, зараження ВІЛ-інфекцією, адміністративне правопорушення, суддя, провадження у справі.

В статье рассмотрен предусмотренный действующим законодательством Узбекистана процессуальный порядок применения административной ответственности за сокрытие источников заражения ВИЧ-инфекцией.

Ключевые слова: Кодекс Республики Узбекистан об административной ответственности, заражение ВИЧ-инфекцией, административное правонарушение, судья, производство по делу.

The article deals with the current legislation of Uzbekistan provides procedural order of application of administrative liability for concealing sources of infection by HIV.

Keywords: Code of the Republic of Uzbekistan on administrative responsibility, HIV infection, administrative offense, the judge of the proceedings.

Зміни економічної, соціально-політичної ситуації, що відбуваються в країні, мають не тільки позитивні, але й, на жаль, деякі негативні наслідки. До таких, на нашу думку, слід віднести поширення в суспільстві кількості фактів захворювань венеричними хворобами. Результати проведених досліджень, а також вивчення практики діяльності відповідних медичних закладів дозволяють стверджувати про зростання кількості заражень ВІЛ-інфекцією. З жалем доводиться спостерігати поширення вказаних захворювань практично по всій території Узбекистану, статистичні дані фіксують серед поставлених на облік представників усіх верств суспільства, на жаль, і представників молодого покоління.

У сформованих умовах зростає роль адміністративно-правового регулювання в припиненні розглянутих антигромадських проявів, які, безсумнівно, представляють реальну небезпеку як для здоров'я громадян країни, так і санітарно-епідеміологічного благополуччя суспільства загалом.

Чинний Кодекс Республіки Узбекистан про адміністративну відповідальність містить окрему главу, що передбачає відповідальність за адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я населення. Звертає увагу, що на перше місце в цьому розділі законодавець поставив статтю, санкція якої покликана реагувати на поведінку правопорушників, які приховують джерело зараження венеричною хворобою або СНІДом (ст. 57 КоАо РУз).

Звісно ж, необхідно розглянути передбачений діючим законодавством процесуальний порядок застосування адміністративної відповідальності за вказану небажану для суспільства протиправну поведінку.

Право розгляду справ, а також визначення виду та розміру покарання за вчинення зазначених правопорушень надано суддям. Суддя при підготовці до розгляду справи про адміністративне правопорушення відповідно до ст. 303 КоАо зобов'язаний з'ясувати такі питання:

- чи належить до його компетенції розгляд цієї справи;
- чи є обставини, що виключають можливість розгляду цієї справи суддею;
- чи правильно складено протокол про адміністративне правопорушення та інші протоколи, передбачені цим Кодексом, а також чи правильно оформлені інші необхідні матеріали справи;
- чи є обставини, що виключають провадження у справі;
- чи достатньо наявних у справі матеріалів для його розгляду по суті;
- чи є клопотання і відводи.

Суддя, на розгляд якого передано справу про адміністративне правопорушення, не може розглядати дану справу в разі, якщо ця особа:

- є родичем особи, щодо якої ведеться провадження по справі про адміністративне правопорушення, потерпілого, законного представника фізичної або юридичної особи, захисника чи представника;
- особисто, прямо чи побічно зацікавлена у вирішенні справи.

У разі виявлення зазначених обставин суддя зобов'язаний заявити самовідвід. Заява про самовідвід подається голові відповідного суду. Заява про відвід розглядається головою суду, за результатами розгляду виноситься ухвала про задоволення заяви або про відмову в її задоволенні.

При підготовці до розгляду справи про приховування джерела зараження ВІЛ-інфекцією вирішуються такі питання, за якими в разі потреби виноситься постановою:

- про призначення часу і місця розгляду справи;
- про виклик зацікавлених осіб, про витребування необхідних додаткових матеріалів у справі, про призначення експертизи;
- про відкладення розгляду справи;
- про повернення протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи до органу, посадової особи, які склали протокол, у разі складання протоколу та оформлення інших матеріалів справи неправомочними особами, неправильного складання протоколу та оформлення інших матеріалів справи або неповноти представлених матеріалів, яка не може бути заповнена при розгляді справи;
- про передачу протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи на розгляд за підвідомчістю, якщо розгляд справи не відноситься до компетенції судді, до якого надійшов на розгляд протокол про адміністративне правопорушення.

Якщо розгляд справи про аналізоване адміністративне правопорушення відкладено у зв'язку з неявкою без поважної причини викликаних осіб, відсутність яких перешкоджає всебічному, повному, об'єктивному з'ясуванню обставин справи й вирішенню його згідно з

© Е. Каспаров, 2015

законом, суддя, орган, посадова особа, що розглядають справу, виносять ухвалу про привід зазначених осіб.

Як правило, справа про адміністративне правопорушення розглядається за місцем його вчинення. Але законодавець за клопотанням особи, щодо якої ведеться провадження, допускає розгляд за місцем проживання цієї особи.

Справа про приховування джерела зараження ВІЛ-інфекцією розглядається в 15-денний термін з дня отримання правомочним суддею протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи. У разі ж надходження клопотань від учасників провадження у справі або за потреби додаткового з'ясування обставин справи строк розгляду може бути продовжений суддею, але не більше ніж на місяць. Про продовження зазначеного терміну суддя вносить мотивовану ухвалу.

Законом про розгляді справи про приховування джерела зараження ВІЛ-інфекцією передбачено здійснення ряду необхідних процесуальних дій:

1) оголошується, хто розглядає справу, яка справа підлягає розгляду, хто й на підставі якого закону притягується до адміністративної відповідальності;

2) установлюється факт явки фізичної особи, або її законного представника, щодо яких ведеться провадження у справі про адміністративні правопорушення, а також інших осіб, що беруть участь у розгляді справи;

3) перевіряються повноваження законних представників фізичної особи, захисника й представника;

4) з'ясовується, чи сповіщено учасників провадження у справі в установленому порядку, причини неявки учасників провадження у справі, і приймається рішення про розгляд справи за відсутності зазначених осіб або про відкладення розгляду справи;

5) роз'яснюються особам, які беруть участь у розгляді справи, їх права та обов'язки;

6) розглядаються заявлені відводи і клопотання;

7) виноситься ухвала про відкладення розгляду справи в разі:

- надходження заяви про самовідвід або про відвід судді, який розглядає справу, якщо його відведення перешкоджає розгляду справи по суті;

- відведення фахівця, експерта чи перекладача, якщо зазначений відвід перешкоджає розгляду справи по суті;

- необхідності явки особи, яка бере участь у розгляді справи, витребування додаткових матеріалів у справі або призначення експертизи;

8) виноситься ухвала про привід особи, участь якої визнається обов'язковою при розгляді справи.

Після виконання зазначених дій суддею оголошується протокол про адміністративне правопорушення, а за потреби й інші матеріали справи; заслуховуються пояснення фізичної особи, щодо якої ведеться провадження у справі про адміністративне правопорушення; показання інших осіб, що беруть участь у провадженні у справі; пояснення фахівця й висновок експерта; досліджуються інші докази, а в разі участі прокурора в розгляді справи заслуховується його висновок. З урахуванням конкретних обставин справи можуть бути здійснені інші процесуальні дії відповідно до чинного законодавства про адміністративні правопорушення.

За результатами розгляду справи про приховування джерела зараження СНІДом може бути винесено постанову:

1) про призначення адміністративного покарання;

2) про припинення провадження у справі про адміністративне правопорушення.

Постанова про припинення провадження у справі про адміністративне правопорушення виноситься в разі:

1) наявності хоча б однієї з обставин, що виключають провадження у справі;

2) оголошення усного зауваження відповідно до статті 310 КоАО;

3) припинення провадження у справі й передачі матеріалів справи прокурору, до органу попереднього слідства чи органу дізнання в разі, якщо в діях (бездіяльності) містяться ознаки злочину.

За результатами розгляду справи до правопорушника може бути застосовано адміністративне покарання у вигляді адміністративного штрафу в розмірі від п'яти до десяти мінімальних розмірів оплати праці.

У постанові по справі про адміністративне правопорушення мають бути зазначені:

1) посада, прізвище та ініціали судді, який виніс постанову;

2) дата і місце розгляду справи;

3) відомості про особу, стосовно якої розглянуто справу;

4) обставини, встановлені при розгляді справи;

5) стаття Кодексу про адміністративну відповідальність, яка передбачає адміністративну відповідальність за приховування джерела зараження на СНІД;

6) мотивоване рішення у справі;

7) строк і порядок оскарження постанови.

Якщо при вирішенні питання про призначення суддею адміністративного покарання за вчинене правопорушення одночасно вирішується питання про відшкодування майнової шкоди, то в постанові по справі про адміністративне правопорушення зазначаються розмір шкоди, що підлягає відшкодуванню, терміни й порядок його відшкодування.

У постанові по справі повинні бути вирішені питання про вилучені речі і документи, якщо щодо них не застосовано або не може бути застосовано адміністративне покарання у вигляді конфіскації або відплатного вилучення. При цьому:

1) речі і документи, які не вилучені з обігу, підлягають поверненню законному власнику, а якщо його не встановлено, передаються у власність держави відповідно до законодавства Республіки Узбекистан;

2) речі, вилучені з обігу, підлягають передачі у відповідні організації або знищенню;

3) документи, що є речовими доказами, підлягають залишенню в справі протягом всього терміну її зберігання або згідно із законодавством країни передаються відповідним зацікавленим особам.

Постанова по справі оголошується негайно після закінчення розгляду справи. Копія постанови у справі про адміністративне правопорушення вручається під розписку фізичній особі, або її законному представнику, а також потерпілому на його прохання. Копія може бути також вислана зазначеним особам протягом трьох днів з дня винесення постанови.

За підсумками розгляду справи може бути винесено подання про усунення причин і умов, що сприяли вчиненню адміністративного правопорушення. Суддя, що розглядає справу про приховування джерела зараження СНІДом, при встановленні причин адміністративного правопорушення і умов, що сприяли його вчиненню, вносить у відповідні організації та відповідним посадовим особам подання про вжиття заходів щодо усунення зазначених причин та умов. Організації та посадові особи зобов'язані розглянути це подання протягом місяця з дня його отримання й повідомити про вжиті заходи судді, який виніс це подання. На жаль, як показує вивчення правозастосовної практики, ця вимога закону виконується далеко не завжди, що, зрештою, не сприяє зміцненню правового захисту здоров'я громадян.

*Ернест Каспаров,
кандидат юридичних наук,
старший викладач Національного університету
Узбекистану ім. Мірзо Улугбека
Надійшла до редакції: 16.05.2015*
**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**